

Guds Frelsesplan i Bibelen

»Hvert Skrift er indåndet af Gud«
(2. Tim. 3:16)

Dr. jur. P. G. Felter

Tryk: I/S S. M. Olsens Bogtrykkeri, Holbæk

FORORD

Det bør sig for enhver, der skriver med sigte på at fremlægge resultatet af et studium, at gøre opmærksom på, hvilke andre studier og undersøgelser, der i særlig grad har været inspirerende, oplysende og skelsættende. Læseren kan se dette ved at konferere den udvalgte litteraturliste.

Gælden til visse Bibel-forskere kan dog ikke forbigås så let, og den anerkendes med glæde og særlig taknemmelighed overfor sådanne navne som Charles H. Welch, Dr. E. W. Bullinger, Stuart Allen og James Eustace Mills. Nærværende arbejde ville ikke have været muligt uden den kolossale og banebrydende indsats disse forfattere har ydet. Det kan kun håbes, at det efterfølgende måtte inspirere læseren til at søge et nærmere bekendtskab, end det som direkte og indirekte gives igennem denne bog, til de kostelige resultater af intens Bibelforskning, som er at finde i ovennævntes forfatterskaber.

Som det fremgår af den udvalgte litteraturliste, er praktisk taget alle værkerne engelske og den stærke indflydelse, som engelsk Bibelforskning har udøvet, er da også sikkert at spore i adskillige anglicismer. Det er et overordentligt beklageligt fænomen, at der ikke på dansk eksisterer sådanne værktøjer, som sætter en dansker istand til direkte at efterprøve oversættelsen og arbejde med grundteksten – medmindre han kan Bibelsprogene. Som følge heraf er den mindre sprogkyndige danske kristne ude af stand til at bedømme, hvor meget, der er fortolknings-oversættelser i vores danske Bibel, for slet ikke at nævne de mange uvederhæftige fodnoter.

Læseren overraskes muligvis over en hel del af det her fremlagte. Dertil er blot at udtrykke håbet om at læseren vil forholde sig som jøderne i Børøa, idet »disse vare mere velsindede . . . de modtog Ordet med al Redebond og ransagede daglig Skrifterne, om disse Ting forholdt sig således«. Hensigten fra undertegnede side har i al enkelthed blot været: »Hvad siger Skriften?« Det er forsøgt, vor fælles Herre Jesus Kristus til pris og herlighed, at undersøge dette i ydmyghed overfor Ham og den foreliggende opgave.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Del I

Kapitel I	Ordet	1
Kapitel II	Strukturering	5
Kapitel III	Gematria	22

Del II

Kapitel I	Johannes Døberen	40
Kapitel II	Herren Jesus Kristus	51
Kapitel III	Advarsler	72
Kapitel IV	Lignelser	76
Kapitel V	Herrens senere tjeneste	103
Kapitel VI	Forklarelsen på Bjerget; Herrens senere tjeneste	111
Kapitel VII	Apostlenes Gerninger (ACTA)	131
	»Dette er Det«	139
	Helbredelse af den lamme	144
	Jacobs brev: nogle korte bemærkninger	154
Kapitel VIII	Mordet på Stefanus. Peter og Kornelius	157
	Peter og Kornelius	161
	Peters breve: nogle korte bemærkninger	166
Kapitel IX	Paulus	171
	Pauli tjeneste overfor Israel i Acta-perioden	175
Kapitel X	Acta 28: Skillelinien og Israels tilsidesættelse	186
Kapitel XI	Pauli tjeneste overfor hedningerne i Acta-perioden	197
Kapitel XII	»... hvilket det håb er som Han kaldte eder til«	206
Kapitel XIII	Menigheden, der er Hans Legeme	
Kapitel XIV	Kristi ophøjelse	238
Kapitel XV	Tabernakel, Tempel og Bolig	247

Udvalgt litteraturliste

Efterskrift

KAPITEL I

Således skriver apostelen Paulus i det 2. brev til Timotheus

"Men onde mennesker og bedragere ville gå frem til det værre; de forføre og forføres.
DU DERIMOD, bliv i det, som du har lært, og som du er bleven forvisset om, efterdi du ved af hvem, du har lært, og EFTERDI du fra barn af kender
DE HELLIGE SKRIFTER, SOM KUNNE GØRE DIG VIIS TIL FRELSE VED TROEN
PÅ KRISTUS JESUS.

HVERT SKRIFT ER INDÅNDET AF GUD OG NYTTIGT

til belæring
til irettesættelse
til forbedring
til optugtelse i retfærdighed,

FOR AT GUDS-MENNESKET MÅ VORDE FULDKOMMENT,
DYGTIGGJORT TIL AL GOD GERNING". (2 Tim. 3:13-17)

Mere end disse fem vers af Paulus behøver vi ikke at læse for at forstå en hel del af, hvorfor og hvordan Gud har meddelt Sig til os: Sin skabning. Enten kan Bibelen gøre os vise til frelse ved troen på Kristus Jesus, eller også kan Den ikke; enten er hver eneste del af Den Hellige Skrift "indåndet af Gud" og blevet til ved Ham, ved Hvem alt er blevet til, eller også er Bibelen menneskeværk og ligeså uinteressant og tilfældig som meget andet menneskeværk.

Idet vi her forlader de læsere, der har travlt med at dissekere Skriften som et interessant eksempel på et lille nomadefolks udvikling af deres "Guds-begreb", skal vi sammen glæde os over nogle af de betagende rigdomme, som Skriften åbenbarer for enhver, der føler sig åndsbeslægtet med profeten Jeremias, når han siger:

"Dine ORD blev fundet, og jeg åd dem; men mig blev
Dit ORD til fryd og hjertens glæde; thi Dit Navn er nævnet over mig, Herre, Hærskarers Gud"
(Jer.15:16)

Med udgangspunkt i troens vished om, at Gud mener, hvad Han siger, behøver vi ikke være uvidende om, hvorledes Skriften blev til for os; for hvad siger Skriften selv?

"Thi vi have ikke fulgt kløgtig opdigtede fabler, da vi kundgjorde eder vor Herres Jesu Kristi Kraft og Tilkommelse,

MEN VI HAVE VÆRET ØJENVIDNER til Hans Majestæt, nemlig da Han fik Ære og Herlighed af Gud Fader, idet en sådan røst lød til Ham fra den majestætiske Herlighed: "Denne er Min Søn, den Elskede, i Hvem Jeg har velbehag".

OG VI HØRTE denne røst lyde fra Himmelen, da vi vare med Ham på de Hellige Bjerg.

OG DES MERE STADFÆSTET HAVE VI DET PROFESTISKE ORD, hvilket I gøre vel i at agte på som på et lys, der skinner på et mørkt sted, indtil dagen bryder frem og Morgenstjernen oprinder, i eders hjerter,

IDET I FORNEMMELIG MÆRKER EDER DETTE,

AT INGEN PROFETI I SKRIFTEN BEROR PÅ EGEN TYDNING. THI ALDRIG
ER NOGEN PROFETI BLEVEN FREMFØRT VED ET MENNESKES VILJE,
MEN DREVNE AF DEN HELLIGÅND TALTE HELLIGE GUDS MÆND".

(2.Pet.1:16-21)

Apostelen Peter havde med sine egne øjne set Kristi Majestæt og Herlighed ved Forklarelsen på det Hellige Bjerg; han havde selv hørt Røsten fra Himmelen. Ikke desto mindre betragter Peter det profetiske ord som "des mere stadfæstet", end hvad hans syn og høreelse var i stand til at fæstne. Eller sagt på en anden måde: det er sikrere at tro på Skriften, end det er at tro på vore egne sanser, fordi profeti er tale drevet af HelligÅnden og ikke af menneskers vilje. Betydningen heraf for vores tro kan ikke overvurderes, for vores sikre viden beror da på Herren og ikke på os selv.

Bibelen lader os da heller ikke i tvivl om, Hvem der er Forfatteren og Hvem, der For-årsager Skriftens opfyldelse.

I Apostelens Gerninger (Acta) 3. kapitel siger Peter til folket, efter at han har beskrevet, hvorledes "I fornægtede den Hellige og Retfærdige" og "Livets Fyrste sloge I ihjel":

"Og nu, Brødre! Jeg ved, at I handlede i uvidenhed, ligesom også eders rådsherrer. MEN GUD HAR SÅLEDES FULDBYRDET, hvad Han FORUD FORKYNDTE ved alle profeteres mund, at Hans Salvende skulle lide". (Acta 3:17-18)

Acta 4:27,28:

"Ja, de have i sandhed forsamlet sig i denne stad imod Din Hellige Tjener, Jesus, Hvem Du har salvet, både Herodes og Pontius Pilatus tillige med hedningerne og Israels folkestammer FOR AT GØRE DET, SOM DIN HÅND OG DIT RÅD FORUD HAVDE BESTEMT SKULLE SKE".

Efter Kristi Himmelfart siger Peter (Acta 1:16):

"Det Skriftens Ord burde opfyldes, som Den HelligÅnd FORUD HAVDE TALT ved Davids mund om Judas".

Det var Davids "mund" og Davids pen og Davids hånd, der skrev, men det var *ikke Davids ord*. Ordene i Psalme 69:26, som Peter citerer tillige med Psalme 109:8 (idet Peter siger: "Thi der er skrevet i Psalmernes Bog: "Hans bolig blive øde og der være ingen, som bor i den", og: "Lad en anden få hans tilsynsgering"), disse ord er *ikke Davids ord*, men *de ord, som HelligÅnden forud havde talt om Judas*. David vidste intet om Judas. Davids "mund" talte vedrørende hans fjender (i Ps.109), men ordene var HelligÅndens ord vedrørende Judas.

I Hebræerbrevet citeres der fra Psalme 95 således:

"NÅR DER SIGES: I dag, når I høre Hans Røst, da forhærder ikke eders hjerter, som i Forbitrelsen: hvem vare da vel de, som hørte og dog voldte forbitrelse?"
(Heb.3:15, 16)

"DERFOR, SOM DEN HELDIGÅND SIGER: I dag, når I høre Hans Røst, da forhærder ikke eders hjerter, som det skete i Forbitrelsen' (Heb.3:7, 8)

Jeremias 1:9:

"Se, Jeg har lagt Mine Ord i din mund".

Jeremias 1:12:

"Og Herren sagde til mig: "du så rigtigt; thi Jeg vil være årvågen over Mit Ord, for at FULDKOMME DET"".

Ezekiel 3:10, 11:

"Og Han sagde til mig: "du menneskesøn!
ALLE MINE ORD, SOM JEG TALER til dig,
annam DEM i dit hjerte, og
hør DEM med dine øren,
og gak hen, kom til de bortførte, til dit folks børn, og tal til
dem og sig til dem: SÅ SIGER DEN HERRE, HERRE, -
hvad enten de vil lyde eller lade være" ".

2.Samuels Bog 23:1, 2:

"Og disse ere de sidste Davids ord: så sagde David, Isai's søn, og så sagde den mand, som er højt ophøjet, Jacobs Guds salvende, og lystelig ved Israels Psalmer:
HERRENS ÅND TALEDE VED MIG, OG HANS TALE ER PÅ MIN TUNGE".

Det turde således være tydeligt, at Skriften - det skrevne ORD - er Guds talte ORD, idet hvert Skrift, eller al Skrift "er Gud-indåndet (theopneustos)". Gud ikke blot taler Sit Ord; Han våger over Sit Ord; Han sørger for at fuldkomme Sit Ord; Han fuldbyrder Sit Ord; og Han forkynder endog forud ved Sit Ord, hvorledes Han vil fuldkomme og fuldbyrde Sit Ord. Denne Guds nidkærhed for Sit Ord - hvilken vi gør vel i at efterligne - udspringer ikke blot af, at Gud har *talt* Sit Ord til os. Gud har også *sendt* Sit Ord til os.

Det skrevne Ord er også det Levende Ord. For således har Gud åbenbaret vor Herre, Kristus Jesus, for os (Ham, om Hvem Skriften siger: "Og Hans Navn kaldes: GUDS ORD". (Åb.19:17)) at vi i Johannes-evangeliet kan læse:

"I Begyndelsen var ORDET
og ORDET var hos Gud
og ORDET var Gud.

Dette var i Begyndelsen hos Gud.

Alt er blevet til ved Det, og uden Det blev intet til af det, som er.

I Det var Liv og Livet var menneskenes Lys" (Johs.1:1-4)

"Og ORDET blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så Hans Herlighed, en Herlighed, som en enbåren Søn har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed". (Johs.1:14)

Om vi tror på Kristus, da må vi også tro på, hvad Han siger. Og hvad siger det Levende Ord om det skrevne Ord:

"I ransage Skrifterne, fordi I mene i dem at have evigt liv; og det er DEM, som vidne om MIG".
(Johs.5:46,47)

"Thi hvis I troede Moses, ville I tro Mig; THI OM MIG HAR HAN SKREVET. Men tror I ikke hans Skrifter, HVORDAN SKULLE I DA KUNNE TRO MINE ORD?" (Johs.5:46,47)

"BURDE ikke Kristus lide dette og indgå til Sin Herlighed?"

Og Han begyndte fra Moses

og fra alle profeterne

og udlagde dem det i ALLE Skrifterne, som HANDLEDE OM HAM" (Luk.24:26,27)

"Dette er Mine Ord, som Jeg talte til eder, medens Jeg endnu var hos eder,
AT DE TING BØR ALLE SAMMEN OPFYLDES,
SOM ER SKREVNE OM MIG I

MOSE LOV og
PROFETERNE og
PSALMERNE". (Luk.24:44)

Ikke blot bevidner Herren Skriftens tro-værdig-hed vedrørende Ham Selv, men Han godkender også, i det sidste citat fra Lukas-evangeliet, *den hele og fulde Skrift* i det Gamle Testamente, idet Han refererer til *hele* Gamle Testamente i formen af den Hebraiske Bibels kanoniske orden. Hvad mennesker kalder "Det Gamle Testamente" (ofte med implikationen: "mytisk", "forældet" og "os uvedkommende"), det kalder Gud Herren for *Loven, Profeterne og Psalmerne*, hvilket er den originale og dermed "Gud-indåndede" indde-ling af den Hebraiske Bibel. Denne var inddelt i 24 bøger i rækkefølge:

I. LOVEN (Torah)

1. Første Mosebog
2. Anden Mosebog
3. Tredje Mosebog
4. Fjerde Mosebog
5. Femte Mosebog

II. PROFETERNE (Nevtim)

6. Josuabogen
7. Dommerbogen
8. Samuel
9. Kongerne
10. Esajas
11. Jeremias
12. Ezekiel
13. De mindre profeter

III. PSALMERNE (K'thuvim) eller Skrifterne.

14. Psalmerne
15. Ordsprogene
16. Jobs Bog
17. Højsangen
18. Ruths Bog
19. Klagesangene
20. Prædikerens Bog
21. Esthers Bog
22. Daniels Bog
23. Ezra-Nehemiah
24. Krønikerne.

En hurtig sammenligning med indholdsfortegnelsen i vores Bibel idag er blot endnu et af utallige beviser for menneskets sløsethed om Guds Ord, samt menneskets selvglæde over egne præstationer. For vores inddeling kommer, ikke fra den Hebraiske kanon, men fra den første græske oversættelse (Septuaginta eller LXX). Begge "versioner" var i brug på Kristi tid. LXX er i andre henseender uhyre væsentlig, men det siger sig selv, at ved at vi idag besidder den menneskelige inddeling, tabes dels den lære,

den Guddommelige inddeling fremviser; dels tabes en væsentlig del af forståelsen af Kristi ord, fordi det netop ikke fremgår klart, at Han utvetydigt med Sine ord om Loven, Profeterne og Psalmerne, indestår for *hele* det såkaldte Gamle Testamente.

Mennesker vil fortælle os om "fabler" og "myter" i Skriften. De vil fortælle os om den "jødiske religion" og om "udviklingen af Jehovah¹-begrebet". Vi hører og læser bemærkninger såsom "teksten er usikker" og vi fortælles om "Deutero-Esajas" og om utallige og mangfoldige "redaktører", der formenes at have "tilpasset" Skrifterne til hinanden. Og alt dette er blot, hvad mange af vore "Gud-lærere"(teologer) i den såkaldte "højere bibelkritiks" enfoldige visdom vil bilde os ind. Lad os ikke bekymre derom: vankundighed er blot et andet navn for vantro. Vi overlader det til hver enkelt, der således omgås Herrens ord, selv at besvare Herrens spørgsmål: "Men tror I ikke hans (Moses') skrifter, hvordan skulle I da kunne tro Mine ord?"

Tror vi Gud eller mennesker? Om GUDS Ord ved vi, at de er "rene Ord, ligesom sølv....lutret syv gange"(Ps.12:7). Hvert eneste er nøjagtigt, omhyggeligt, inspireret og Guddomme-ligt fremkommen. Vi ved, at Han, Som gav os Sit Ord, Han var det, Som gav Sit Liv for os: det er Gud Selv. Og det er HANS Ord, vi tror.

-
- 1) Vi har konsekvent anvendt benævnelsen Jehovah istedet for Yahweh eller Jahve, trods sprogforskningens næsten eenstemmige enighed om det mere korrekte Yahweh/Jahve. Det bør nævnes, at denne forkærlighed for »Jehovah« er ganske uden forbindelse med den sekt, der kalder sig »Jehovas Vidner« – og i samme åndedræt fornægter Herren Jesu Kristi Guddommelighed, bl. a. ved at forfalske oversættelsen af Johs. 1.1 ved at læse »Ordet var en gud« i strid med alle grammatiske regler. Korrekt græsk er og forbliver »Ordet var Gud«.

KAPITEL II

En af de skatte, der er at finde i Skriften, er den såkaldte strukturering. Dermed forstås, at Skriften er perfekt opbygget efter et korrespondance-princip. Dette princip gælder både, hvad angår *linier* i teksten, og hvad angår *emner* eller *emne-grupper*. Ser vi på vers-linierne i Skriften, finder vi ofte forskellige former for parallelismer, der groft set kan inddeles i fire hovedtyper:

1. *Beslægtet eller synonym parallelisme*, hvor den samme tanke eller ide udtrykkes ved beslægtede eller samme ord. Eksempelvis: Lemeks sang i 1. Mosebog, hvor der er tre linie-par med de beslægtede/synonyme ord understregede:

"Ada og Zilla, hør min røst,
Lemeks hustruer, lyt til mit ord

En mand har jeg dræbt for et sår,
en dreng for en skramme.

Blev Kain hævnet syv-fold,
så hævnes Lemek syvoghalvfjerdsindstyve gange".

Psalme 1:1 "Velsignet er den mand,

som ikke vandrer i de ugudeliges råd,
ej heller står på synderes vej
ej heller sidder i spotteres sæde".

2. *Antitetisk eller modsat parallelisme*, hvor betegnelserne eller emnerne er stillet i kontrast til hinanden. Eksempelvis: Ordsprogenes Bog 10:1

"Viis søn glæder sin fader,
tåbelig søn er sin moders sorg".

Ordspr. 15:7

"Vises læber udstrør kundskab,
tåbers hjerte er ikke ret".

3. *Syntetisk eller konstruktiv parallelisme*, hvor denne består i at den samme konstruktionsform gentages. Eksempelvis: Psalme 19:8-10

"Herrens Lov er fuldkommen, Den vederkvæger sjælen;
Herrens Vidnesbyrd er trofast, Det gør den vankundige viis;
Herrens Befalinger ere rette, De glæde hjertet;
Herrens Bud er rent, Det oplyser øjnene;
Herrens Frygt er ren, Den består evindeligt;
Herrens Domme ere sandhed, De ere alle sammen retfærdige".

4. *Indadvendt parallelisme*, hvorved, uanset antallet af vers-linier, den første linie er parallel med den sidste; den anden med den næstsidste etc., indtil vi når de to korresponderende linier i midten. Eksempelvis : Esajas 6:10

"Gør hjertet sløvt på dette folk,
gør dets ører tunge,
dets øjne blinde,
så det ikke kan se med øjnene,
ej heller høre med ørerne,
ej heller fatte med hjertet..."

Disse former for strukturer findes ikke blot ved korresponderende linier og ord, men er navnlig og meget væsentlig gennemgående for de *emner*, Skriften behandler. Ordene og linierne kommer igen, fordi *emnet* gentages. Der er praktisk talt kun to måder, på hvilken emnet gentages, nemlig

1. ved Alternation.

2. ved Introversion.

Om læseren vil have tålmodighed, da vil han let forstå og appreciere den perfekte form-skønhed, som Den Hellige Skrift udviser fra første til sidste side, samt den fuldendte og gennemgående inspiration HelligÅnden har udvirket.

1. ALTERNATION

Dette betyder, at to (eller flere) emner eller temaer gentages skiftevis (alternerende). Vi taler om *Simpel Alternation*, hvor der kun er to emner, der gentages i skiftende linier, således:

A/ -----

B/ -----

(A/ -----

(B/ -----

Her angiver bogstaverne emnerne, således at man let kan referere til et bestemt emne. Emnet eller temaet i passagen markeret (A er det samme som emnet i passagen markeret med det korresponderende bogstav A. Ligeledes svarer emnet B til emnet markeret (B. Samme bogstaver indicerer altså, at "deres" emner eller temaer er forbundne, hvadenten disse nu er ens, modsat, sat i kontrast til hinanden eller udtrykker den samme ide eller det samme indhold.

Gentagen Alternation har vi, hvor to emner eller temaer er gentaget mere end een gang. Vi kan anskue denne form således:

A1/ -----

B1/ -----

A2/ -----

B2/ -----

A3/ -----

B3/ -----etc.

Alle leddene markeret A korresponderer i emne eller tema; og alle leddene markeret B korresponderer på samme måde indbyrdes.

Endelig har vi den *Udvidede Alternation*, hvor mere end to emner fremkommer alternerende. Der vil således være ligeså mange par eller sæt af led, som der er emner:

A/ -----

B/ -----

C/ -----

(A/ -----

(B/ -----

(C/ -----

Hvis således det første sæt af led gentages, får vi en udvidet, gentagen alternation.

2. INTROVERSION

I Introversionen er emner gentaget, ikke alternerende, men i indadvendt rækkefølge, d.v.s. fra modsatte ender (jvf. Indadvendt parallelisme). I dette tilfælde vil der være ligeså mange emner eller temaer, som par af indadvendte led. Hvis vi f.eks. har at gøre med fire emner, så giver dette os otte led, hvor det 1. led svarer til det 8. led. Det 2. led korresponderer med det 7. led; det 3. led svarer til det 6. og det 4. led til det 5. Introversionens smukke indadvendthed henleder ofte opmærksomheden på en teksts centrale udsagn, og derved fremhæver HelligÅnden, hvor tyngden ligger i en passage. Vi kan anskueliggøre Introversion i følgende simple form:

A/ -----
 B/ -----
 C/ -----
 D/ -----
 (D/ -----
 (C/ -----
 (B/ -----
 (A/ -----

Med disse enkle forme er det muligt at få store variationer, for strukturerne kan forlænges og kan kombineres med hinanden. Ikke desto mindre følger de alle ovenstående principper. F.eks. er hver bog eller epistel i Den Hellige Skrift en perfekt sammenhængende struktur, der så kan nedbrydes i emner helt ned til enkelte linier og ord, stadig i struktur.

Inden vi begynder på eksempler på hver enkelt slags struktur, skal det fremhæves, at danske kristne må være forberedt på en del vanskeligheder i forbindelse med struktureringen. Dels adskiller dansk sig selvfølgelig fra originalsprogene og dels besidder vi så ringe Bibel-oversættelser. Ikke blot har vore oversættere ofte unødvendigt byttet om på ordstillingen, som den forefindes i den originale hebraiske og græske tekst; men altfor ofte er det samme originale ord oversat med forskellige danske ord, uden at sammenhængen berettiger hertil. Dertil kommer, at vore Bibel-oversættelser er stærkt præget af herskende, såkaldte teologiske, meninger vedrørende Bibelens oprindelse, fremkomst og budskab. Vejen til at gøre Skriften forståelig er ikke nutidssprog og letfordøjelige sætninger, men en ærbødig frygt for Herren og Hans Ord, der udvirker visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus. Skriften åbner Sig ikke for vantro - og teologer er ingen undtagelse, hvilket måske overrasker nogle. Tror vi enfoldigt, at *Gud mener, hvad HAN siger* (og ikke, hvad mennesker siger, Han siger), da er Hans Ord også *til-gængeligt*. En korrekt og direkte oversættelse er derfor af uvurderlig betydning for den kristne, der ikke har adgang til grundteksten på den ene eller anden måde. I lyset heraf vil vi bestræbe os på konsekvent at citere fra den efter egen mening i den givne situation "bedste" danske oversættelse. Kun, hvor det er absolut nødvendigt at henlede opmærksomheden på en særlig elendig oversættelse, vil vi gøre dette. Ellers er kritik af den danske Bibel ikke formålet med nærværende arbejde, selvom de hyppige "fortolknings-oversættelser" indbyder stærkt hertil.

Simple alternation, f.eks.:

Psalm 19 A/ 1-4 Himlene. Ordet skrevet der (otte linier)

B/ 4-6 I dem (bahēm) solen (seks linier)

(A/ 7-10 Skrifterne. Ordet skrevet deri (otte linier)

(B/ 11-14 I dem (bahēm) Din Tjener (seks linier)

Es.32:5-7

A/ Døren skal ikke mer kaldes ædel,

B/ højsindet ikke skalken.

(A/ Thi døren taler kun dårskab, hans hjerte udtænker uret for at øve niddingsværk og prædike frafald fra Herren, lade den sultne være tom og den tørstige Lmangle vand.

(B/ Skalkens midler er onde, han oplægger lumske råd for at ødelægge arme Lmed løgn, skønt fattigmand godtgør sin ret.

Jer. 17:5-8

A/ 5 Forbandet er den mand (gever:stærk mand), som stoler på mennesket (adam: skabt mand), og som holder kød for sin arm, hvis hjerte viger fra Herren.

B/ 6 Han bliver som ødemarkens ene og får ej lykke at se; han bor i glødende ørk, i saltland, hvor ingen fæster bo.

(A/ 7 Velsignet er den mand (gever), som stoler på Herren, og hvis tillid Herren er.

(B/ 8 Han bliver som et træ, der er plantet ved vand og strækker sine rødder til bækken, ej ængstes, når heden kommer, hvis løv er frodiggrønt; som ej ængstes i torkens år eller ophører med at bære frugt.

Gentagen Aleternation, f.eks.:

Psalme 145. Her i Davids lovsang eller prisnings-psalme har vi syv led med to emner eller temaer.

A1/ 1-2 Prisning lovet; fra David (til Jehovah)

B1/ 3 Prisning givet.

A2/ 4-7 Prisning lovet; fra andre og David (til Jehovah for Hans gerninger).

B2/ 8-9 Prisning givet.

A3/ 10-12 Prisning lovet; fra andre og gerningerne (til Jehovah for Hans kongedømme).

B3/ 13-20 Prisning givet.

A4/ 21 Prisning lovet; David og alle andre.

Psalme 26

A1/ 1 Bøn.

B1/ 1 Bekendelse.

A2/ 2 Bøn.

B2/ 3-8 Bekendelse.

A3/ 9-10 Bøn.

B3/ 11 Bekendelse.

A4/ 11 Bøn.

B4/ 12 Bekendelse.

Udvidet Alternation.

Psalme 66

A/ 1-2 Opfordring til lovsang.

B/ 3 Henvendelse til Gud. Guds gerninger i verden.

C/ 4 Henvendelse til Gud. Løfte vedrørende verden. Selah.

D/ 5-7 Invitation: "Kom hid og se" etc. Selah.

(A/ 8-9 Opfordring til lovsang.

(B/ 10-12 Henvendelse til Gud. Guds handlinger med Sit folk.

(C/ 13-15 Henvendelse til Gud. Løfte fra David. Selah.

(D/ 16-20 Invitation: "Kom og hør" etc.

Psalme 132 er et meget smukt eksempel på en lang udvidet alternation.

A/ 1-2 David sværger til Jehovah.

B/ 3-5 Hvad David svor.

C/ 6-7 Søgen efter og fund af sted som bolig for Arken.

D/ 8 Bøn om at stå op til hvile.

E/ 9 Bøn for præsterne.

F/ 9 Bøn for de hellige.

G/ 10 Bøn for Messias.

(A/ 11 Jehovah sværger til David.

(B/ 11-12 Hvad Jehovah svor.

(C/ 13 Udvælgelse af sted som bolig for Arken.

(D/ 14-15 Svar på bønner om hvile.

(E/ Svar på bønner om præsterne.

(F/ 16 Svar på bønner for de hellige.

(G/ 17-18 Svar på bønner for Messias.

Introversion.

3. Mosebog 14:51-52 (rensning af et hus fra spedalskhed og synd).

A/ "Og han skal tage cedartræet, ysopkvisten, det karmosinrøde (garn)

B/ og den levende fugl,

C/ og dyppe dem i blodet af den slagtede fugl og det rindende vand,

D/ og syv gange foretage bestænkning på huset

(D/ og således renses huset for synd

(C/ med fuglens blod, det rindende vand,

(B/ den levende fugl,

(A/ cedartræet, ysopkvisten og det karmosinrøde (garn)).

Matth.3:10-12

A/ "Men øksen ligger allerede ved roden af træerne; så bliver da hvert træ, som
 L ikke bærer god frugt, omhugget og kastet i ilden.

B/ Jeg døber eder med vand til omvendelse,

C/ men Den, Som kommer efter mig, er stærkere end jeg,

(C/ Han, Hvis sko jeg ikke er værdig at bære;

(B/ Han skal døbe eder med den HelligÅnd og ild.

(A/ Hans kasteskovl er i Hans hånd, og Han skal gennemrense Sin lo og samle Sin
 L hvede i laden; men avnerne skal Han opbrænde med uslukkelig ild".

Disse simple forme for strukturer kan imidlertid, som før nævnt, kombineres med hinanden og give særdeles komplekse og store udvidede strukturer med hvert enkelt led og/eller sætning udbygget og indpasset i sammenhængen. I princippet findes en struktur ved at begynde at læse den relevante passage meget omhyggeligt og notere emnet ned. Lad os som et eksempel tage Sakarias' profeti i Lukas 1:68-79, idet dette er en passage i Skriften, der er komplet i sig selv og ikke undergivet en menneskelig inddeling.

Vi læser vers 68 med henblik på at finde og notere dets emner: "Lovet være Herren, Israels thi Han har besøgt og forløst Sit folk". Her kan emnet enten være "Besøgelse" eller "Forløsning". Vi skriver foreløbig det første ord ned således:

A/ 68 Besøgelse.

Vi læser videre: "Og har oprejst os et frelsens horn i Sin tjener Davids hus". Her er emnet tydeligvis "Frelse". Det markerer vi med bogstavet B og noterer da:

B/ 69 Frelse.

Vi ved endnu ikke, hvad emnet er for det tredje led. Hvis det f.eks. er "Besøgelse" da sætter vi emnet under A og markerer gentagelsen ved at skrive (A. Vi læser langsomt videre: "Således som Han talte ved Sine hellige profeters mund fra fordums tid". Ingen af vore emner er tydeligvis gentaget eller forbundne. Derimod har vi det nye emne "Profeter". Vi markerer emnet C og skriver:

C/ 70 Profeter.

Endnu er der intet til at fortælle os, hvorledes strukturen er. Den kan enten være en udvidet alternation, ved en gentagelse af A, B, og C; eller en introversion, der skal markeres (C, (B, (A. Vi læser videre: "En frelse fra vores fjender og fra alle deres hånd, som hade os". Umiddelbart finder vi både emnet "Frelse" og emnet "Fjender" og vi noterer begge (den videre struktur viser, at det er emnet "Fjender", hvor tyngden ligger, hvorfor vi noterer det her). Vi skriver det nye emne med bogstavet D:

D/ 71 Fjender.

Videre læser vi: "For at gøre barmhjertighed imod vore fædre og ihukomme Sin hellige Pagt". Vi finder igen et nyt emne og skriver:

E/ 73 Pagten.

Idet vi nu er sikre på at finde enten en meget udvidet alternation, eller en introversion, læser vi omhyggeligt videre for at finde nøglen. Vi finder den i det næste vers: "Den Ed, som Han svor til vor fader Her er emnet E, nemlig "Pagten", gentaget i det synonyme ord "Ed", derved fremhævende Pagten sikkerhed og uomstødelighed. Vi markerer således under emnet E:

(E/ 73 Eden.

Vi behøver blot at læse videre for at se og markere den smukke introversion:

Sakarias' profeti, Luk.1:68-79.

A/ 68 Besøgelse.

B/ 69 Frelse

C/ 70 Profeter

D/ 71 Fjender

E/ 72 Pagten

(E/ 73 Eden

(D/ 74-75 Fjender

(C/ 76 Profet

(B/ 77 Frelse

(A/ 78-79 Besøgelse

Betydningen af strukturerne i Herrens Ord er selvsagt stor. Ingen, der har lært den Hellige Skrift at kende som *perfekt* i alle ting, vil undre sig over den yderligere perfektion, der er at finde i struktureringen. Vi kan blot i betagelse glæde os over, at Skriften stadig viser større dybder, desto mere den undergives søgen i tro og bøn. Der er intet tilfældigt over hverken Skriftens tilblivelse, budskab eller udformning. Struktureringen tjener da også adskillige formål i Skriftstudiet:

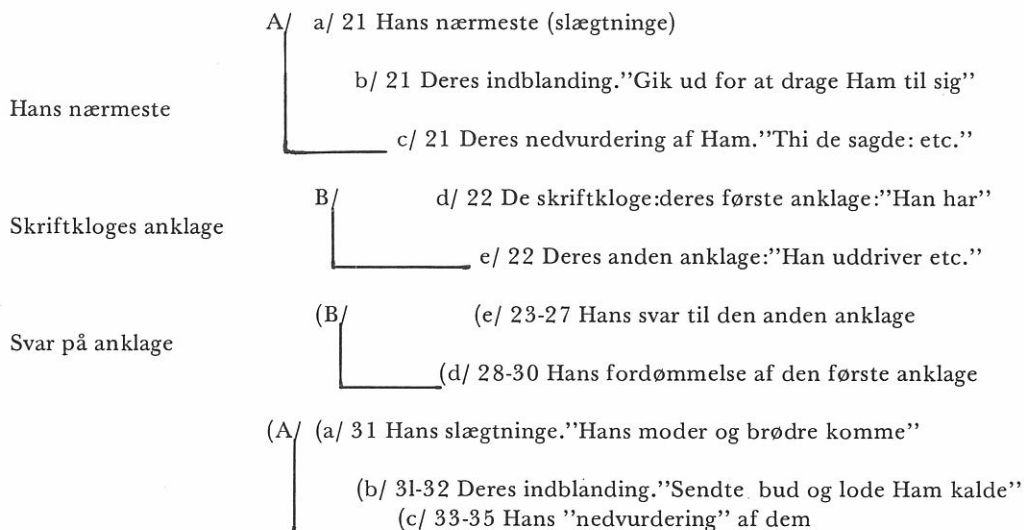
1. Den fortæller os, hvad en given passage i Skriften egentlig handler om. Med andre ord, hvad der er formålet, betydningen, eller *emnet* i passagen.

2. Dette giver os nøglen til *meningen* lagt i de ord, som er brugt.

3. I tvivlstilfælde vil det emne eller tema, som er klart udtrykt i eet af leddene, informere os om, hvad emnet må være i det korresponderende led, hvor emnet måske ikke er så klart tilkendegivet.

4. Da betydningen af ordene eller sætningerne almindeligvis går fra det ene led videre til det korresponderende led, placeres praktisk talt de mellemkommende led i en parentes. Vi læser derfor fra A til (A og fra B til (B etc., hvis vi vil se den *sammenhængende* betydning vedrørende et emne.

Som et yderligere eksempel, også for at vise en kombineret struktur, kan vi se på Markus 3:21-35 (introversioner og alternation):

Fra denne smukke, kombinerede struktur kan vi se, at da (d) korresponderer med d, så er synen mod HelligÅnden at påstå, at Kristus var besat af en djævel. I vores eksempel bekræfter Skriften med ord (vers 30), hvad strukturen lærer os. Endvidere kan vi se, at afvisningen af Hans moder og brødre på dette tidspunkt (en "afvisning", som mange har syntes "hård" og "ukærlig") er forbunden med deres forsøg på at få Ham væk fra mængden, idet de siger, Han er ude af sig selv. Med andre ord, et misforstået forsøg på at "bremse" Kristus i Hans "gale tale"!

I mange af ovennævnte eksempler er vi "gået ind" i teksten og har set strukturen i forbindelse med et enkelt emne eller tema. Læseren vil imidlertid sikkert være opmærksom på betydningen af - og ofte nødvendigheden af - at finde hovedstrukturen for den hele bog, psalme eller epistel, hvori vores tekst befinder sig, fordi vi derved netop finder hovedemnet eller emnerne i det givne Skrift. De enkelte led i hovedstrukturen kan derefter findes og udvides indtil vi når enkelte ord eller linier. Det er betagende at se, hvorledes "ulærde mænd og lægfolk"(Acta 4:13) har skrevet perfekte gennem-strukturerede tekster! For den troende læser af Skriften er det imidlertid ingen større overraskelse, at Gud gennem Sin HelligÅnd har udvirket også en perfekt strukturering, alt i mens Hans, i den givne situation, udvalgte menneskelige redskab stille sad og skrev f.eks. et brev til en menighed: ganske uvidende om, at de ord, der flød fra pennen, føjede sig sammen i perfekte og sammenhængende konstruktioner. Sandelig kan den kristne glæde sig over endnu et vidnesbyrd om, hvorledes "Gud våger over Sit Ord". Sandelig er "hvert Skrift ind-åndet af Gud".

Vi vil endelig sammen se på Peters første brev, skrevet af en "ulærd" mand, en "lægmand", der imidlertid skrev "*ikke ved egen vilje*", men "*drevet af den HelligÅnd*".

Peters første brev (kombineret introversion og udvidet alternation)

A/ 1:1-2 Epistel-mæssigt

B/ 1:3-12 Introduktion. Forud opsummering af hovedemnet: "Den sidste Tid";
 Herlighed, efter lidelse en liden stund (oligon)

C/ a/ 1:13-2:10 Almindelige formaninger i lyset af "den sidste Tid".
 Nåden, som kommer i Jesu Kristi Åbenbarelse

b/ 2:11 -4:6 Specielle formaninger vedrørende "lidelser", der
 skal efterfølges af "Herlighed"(2:20; 3:17-22)

(C/ (a/ 4:7-19 Almindelige formaninger i lyset af "den sidste Tid".
 Glæden ved Kristi Herligheds Åbenbarelse

(b/ 5:1-9 Specielle formaninger vedrørende "lidelser, der
 skal efterfølges af "Herlighed"(5:1)

(B/ 5:10-11 Konklusion. Opsummering af hovedemnet: "Den sidste Tid";
 Herlighed, efter kort tids (oligon) lidelse

(A/ 5:12-14 Epistel-mæssigt

Fra strukturen er det tydeligt, at formålet med og emnet i epistelen er navnlig eet. Dette formål udtrykkes med ordene i kap.3:17:

"Thi det er bedre, om det så er Guds vilje, at lide, når man gør godt, end når man gør ondt".

Denne sandhed gentages, illustreres og understreges igen og igen hele brevet igennem. Versene, der følger efter passagen 3:17 -4:6, er føjet til som *begrundelse* for erklæringen i 3:17 (vi kan ikke afbryde passagen ved den menneskelige kapitel-inddeling. Kap.4 begynder med "efterdi da", hvilket viser den tætte kontinuitet med kap.3). Ordet "THI" introducerer dette centrale emne i epistelen: vi ser, at disse vers (3:17 - 4:6) befinder sig i leddet b/ i hovedstrukturen - men vi ser også, at de kun udgør *en del* af b/. Det er derfor nødvendigt for os at gå tilbage og finde den udvidede struktur for leddet b/, for at se, om der er en skillelinie ved 3:17.

Udvidelse af b/ (1.Peter 2:11 - 4:6) (udvidet alternation)

b/ D/ 2:11 Formaninger (personlige)

E/ 2:12 Bagtalelser: hvordan imødegå dem

F/ 2:13 - 3:7 Underordnelse under mennesker for Herrens skyld:
 "Guds vilje"(2:15)

Begrundelse: "Thi"(2:21) Kristi forbillede i Hans lidelser

(D/ 3:8-15 Formaninger (almindelige)

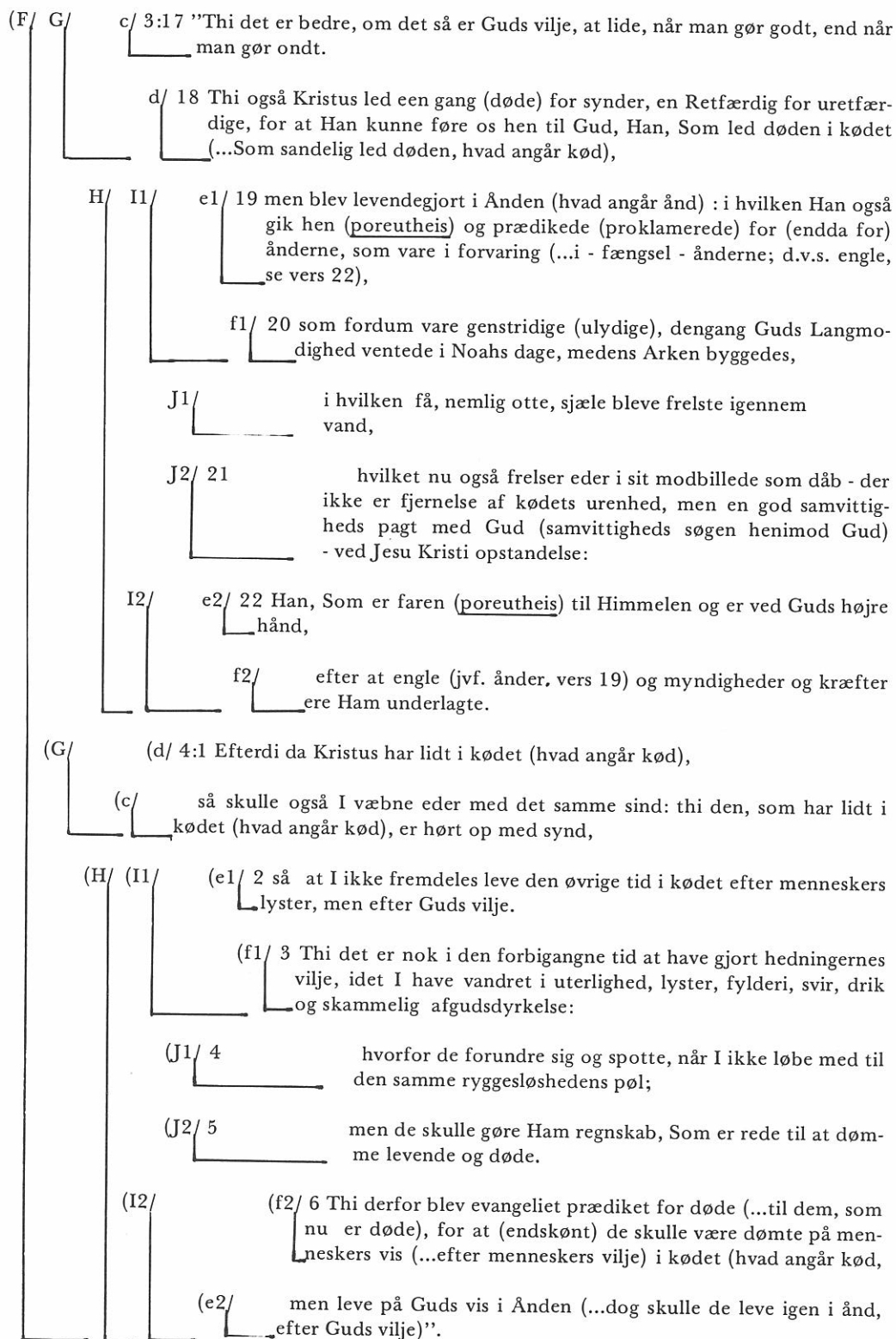
(E/ 3:16) Bagtalelser: hvordan imødegå dem

(F/ 3:17 - 4:6 Underordnelse under mennesker for Herrens skyld:
 "Guds vilje" (3:17)

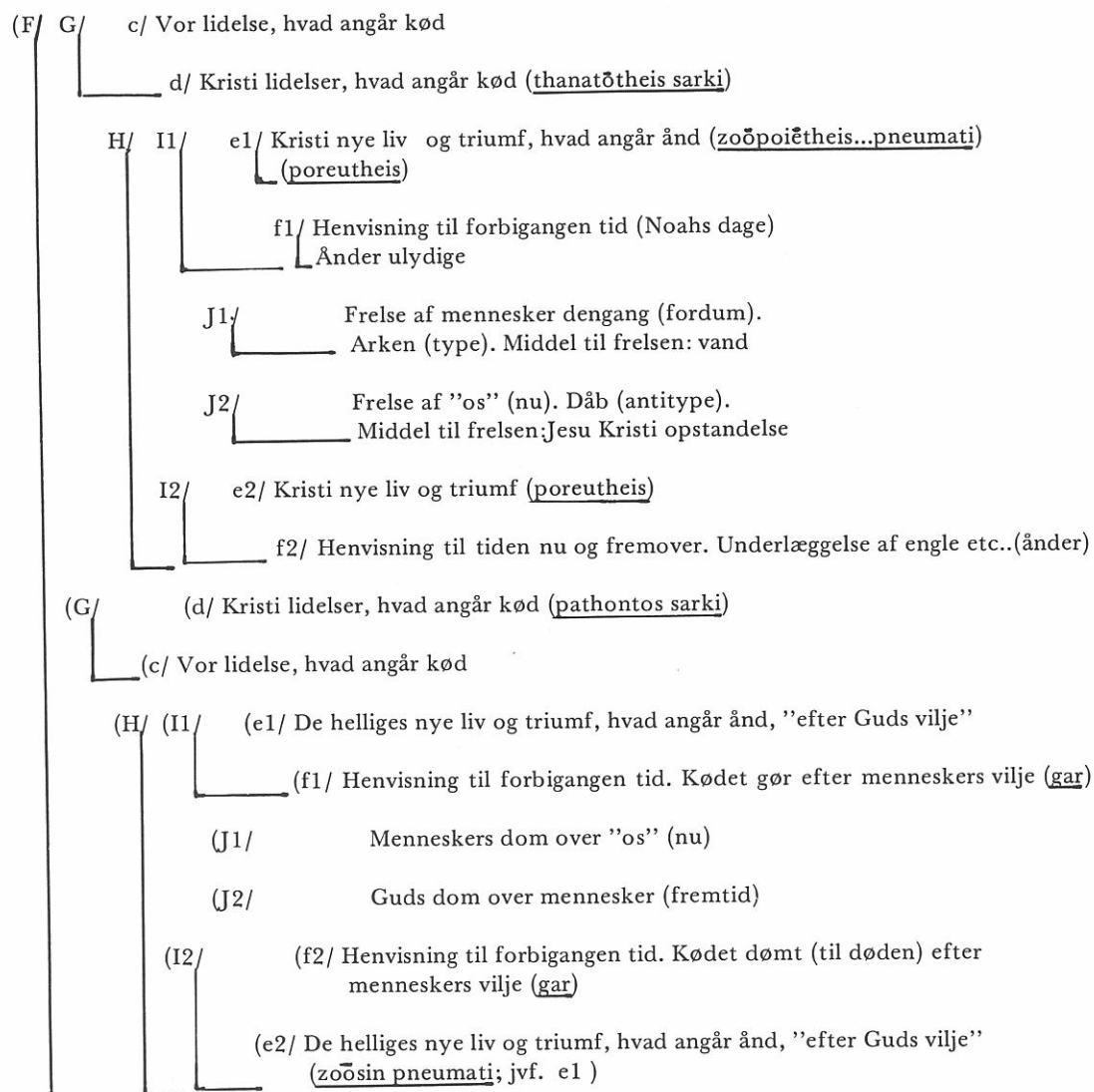
Begrundelse: "Thi" (3:18) Kristi forbillede i Hans Herliggørelse

Korrespondencen mellem disse led, hver til hver, er nøjagtig og vi ser, at sidste led (F begynder med 3:17, idet ordet "thi" korresponderer til det "thi", der er i 2:21; hvert "thi" introducerer Kristi forbillede. Vi kan således videre undersøge afgrænsningen af leddet (F (3:17 - 4:6), idet vi her først præsenterer hele passagen, som den er i 1907 oversættelsen. De angivne parenteser indeholder den ordrette eller alternative oversættelse.

Udvidelse af (F/ (3:17 - 4:6)

Leddet (F (3:17 - 4:6)) i skelet-form:

Lad os først betragte visse af ordene i vores tekst: ordene "kød" og "ånd" (3:18 og 4:1 og 6). Der optræder fem gange den samme dativ casus i nøjagtig samme forbindelse, oversat i hvert enkelt tilfælde med "i kødet", "i ånden". Oversættelsen af sarki (uden artikel) med "i kødet" er p.g.a. en dativ, der angiver den "sfære" eller det område, i hvilken en vis ting er gjort. Tæt forbunden hermed er "henvisningens dativ", der angiver, hvad eller hvilket en handling viser hen til. Det danske "hvad angår" er en rimelig måde, hvorpå dette kan ses i oversættelse:

- 1.Kor.14:20 "Vorder ikke børn i (hvad angår) forstand".
Rom.4:20 "Derimod blev han styrket i (hvad angår) troen".
Matth.11:29 "Thi Jeg er sagtmodig og ydmyg af (hvad angår) hjertet".
Matth.23:31 "Altså give I eder selv (hvad angår) eder selv) det vidnesbyrd..."
Acta 7:51 "I hårde halse og uomskårne på (hvad angår) hjerter og øren".
Matth.5:3 "Salige ere de fattige i (hvad angår) ånden".Vers 8:"rene af (hvad angår) hjertet".
Acta 14:8 "Kraftesløs i (hvad angår) fødderne".
Rom.6:20 "Thi da I vare syndens tjenere, vare I fri overfor (hvad angår) retfærdigheden".
Ef.4:18 "Formørkede i deres tanke (ordret: formørkede hvad angår forståelse)".

- 1.Kor.7:34 "Den ugifte er bekymret for de ting, som hører Herren til, for at hun kan være hel-
lig både på (hvad angår) legeme og (hvad angår) ånd"
Rom.12:10 "Værer i (hvad angår) eders broderkærlighed hverandre inderligt hengivne; fore-
kommer hverandre i at vise (hvad angår) ærbødighed"

Applicerer vi dette på vores tekst, når vi den konklusion, at skønt Kristus led døden, hvad angår Hans kød, dog blev Han levendegjort og levede igen, hvad angår Hans ånd. Dette refererer tydeligvis til Hans opstandelse, hvorved Han blev gjort levende igen i legeme. Levendegjort, hvad angår ånd, henviser til genop-
livelsen af legemet i opstandelsen, således som det er skrevet, Rom.8:10-11:

"Men om Kristus er i eder, da er vel legemet dødt på grund af synd, men ånden er liv på grund af retfærdighed. Men om Hans ånd, Der oprejste Jesus fra de døde, bor i eder, da skal Han, Som oprejste Kristus fra de døde, levendegøre også eders dødelige legemer ved Sin ånd, som bor i eder".

Ligesom ordet "kød" ofte anvendes om det dødelige legeme, således benyttes ordet "ånd" (pneuma) i Kor.15:45 og 1.Pet.3:18, om det udødelige opstandelses-legeme. Som 1.Kor.15:44-46 klart erklærer:

"Der sås et sjæleligt legeme (sōma psuchikon), der oprejses et åndeligt legeme (sōma pneumatikon). Når der gives et sjæleligt legeme, gives der også et åndeligt. Således er der også skrevet:
"Det første menneske, Adam, blev til en levende sjæl (psuchēn zōsan)";
den sidste Adam blev til en levendegørende ånd (pneuma zōopoioun). Men det åndelige (pneumatikon) er ikke det første, men det sjælelige (psuchikon); derefter det åndelige".

En herlig opstandelse er således det "levende håb" til hvilket de var blevet genfødt "ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde" (1:3), og Kristus er selv håbets oprindelse og forbillede og opmuntring blandt forfølgelserne og lidelserne. Endskønt Han led døden, hvad angår kødet, i Sit menneskelige legeme, så blev Han dog gjort levende igen, hvad angår ånden, i Sit herlige genopstandelses-legeme. Dette er betydningen af og kontrasten angivet ved de to små græske ord mēn.....de i 3:18. Den første partikel er hverken oversat i 1907 udgaven eller i 1948 udgaven. Men vi kan ikke undvære dem. De to græske ord udtrykker en indbyrdes sammenhæng mellem to modsatte udtryk, eller rettere to emner sat i kontrast til hinanden: mēn (den første ting).....de (den anden ting); mēn (sandelig).....de (men); mēn (på den ene side).....de (på den anden side); mēn (endskønt).....de (dog). Eksempler på mēn.....de blot fra selvsamme epistel er:

- 1:20 "Han, Som (mēn: "sandelig". Ej oversat) var forud kendt før verdens grundlæggelse, men (de) blev åbenbart ved tidernes ende for eders skyld".
2:4 "Kommer til Ham, Den levende Sten, Der vel (mēn) er forkastet af menneskene, men (de) er udvalgt og dyrebar for Gud".
2:14 "Til straf for ugerningsmænd (mēn: "på den ene side", "sandelig". Ej oversat), men (de) til ros for dem, som gøre det gode".

Konstruktionen mēn.....de forekommer to yderligere steder, nemlig i 3:18 og 4:6. I 3:18 er mēn ikke oversat, hvorved styrken bagved argumentet tabes. Meningen i 3:18 er klart denne: ENDSKØNT Kristus led døden, hvad angår kødet, så blev Han DOG gjort levende igen, hvad angår ånden, og fik således - istedet for Sit menneskelige kød, i hvilket Han kunne lide - Sit herlige, åndelige, udødelige legeme, i hvilket Han ikke mere kunne lide eller dø. Derfor, lyder Peters argument, skal ligeledes de, som lider og dør i de daværende frygtelige forfølgelser, være fortrøstede og glæde sig over, at den samme velsignelse vil blive dem til del. De var nemlig "genfødt til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde, til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uvisnelig arv, som er bevaret i Himlene".(1:3-4).

I 4:6 er mēn.....de oversat ved de danske ord "vel.....men" ("for at de vel skulle være dømt på menneskers vis i kødet, men leve på Guds vis i ånden"). Dels tabes, ved at behandle 3.18 forskelligt fra 4:6, den nøjagtige parallel, der er mellem netop de to steder (se strukturen e1/ og (e2/ og de øvrige græske ord); dels er ordet "vel" en svag oversættelse, der næppe hos de fleste læsere skaber noget indtryk af indbyrdes sammenhængende emner sat i kontrast. Snarere opfattes "vel" i almindelig sprogbrug som en svækkelse af sætningen, jvf.2: citeret ovenstående.

Opstandelse var imidlertid ikke det eneste resultat af at Kristus led døden. Der var også Kristi TRIUMF derudover. HelligÅnden åbenbarer ikke blot opstandelsens Herlighed, men også triumfens Herlighed, som Kristus straks modtog i og med Hans opstandelse og ophøjelse. "Han gik også hen og prædikede for ånderne, som vare i forvaring".

For at forstå nærmere, hvad Kristi Triumf gik ud på, må vi først notere ordet, der er oversat med "prædikede", nemlig ekēruxen. Kērux er en herold, en udråber; og kērusein betyder at være en herold, at proklamere på en herolds måde "altid med en antydning af formalitet, alvor og autoritet, som skal påhøres og adlydes" (Grimm). Det betyder således almindeligvis "at gøre offentlig kendt", "at proklamere åbenlyst", *uden* henvisning til, hvad proklamationen indeholder. Hvis indholdet af proklamationen ikke klart fremgår af sammenhængen og konteksten, så må emnet angives særskilt, hvis vi skal vide, hvad der proklameres. Er det en proklamation af et givet evangelium, så må teksten sige det og ordet "evangelium" (euaggelion) må været føjet til, som det er i Matth.4:23, 9:35, 26:13; Mark.1:14, 13:10, 14:9, 16:15; Gal.2:2; Kol.1:23; 1.Tess.2:9.¹⁾

En undersøgelse af alle stederne, hvor ordet er brugt, gør det klart, at når det bruges - som i vores tekst - alene uden reference til proklamationens indhold, så er evangeliet eller frelse på ingen måde en nødvendig del af ordets mening eller indhold. Dette bekræftes iøvrigt ved kontrasten mellem 1.Pet.3:19 og 4:6: for i den sidste passage, hvor der prædikes til *mennesker* og formålet dermed er frelse, er et helt andet ord benyttet: euaggelizomai, hvilket udelukkende betyder at prædike eller bringe gode nyheder; heraf "at prædike evangeliet". Ordet evangelium er i sig selv blevet gjort til verbum.

Endnu en ting bør bemærkes, som er fremdraget i sin tid af Rotherham (New Testament Critically Emphasised), der gør opmærksom på det markerede eftertryk, der ligger i udtrykket kai tois en phulakē pneumas og som Rotherham markerer således: "endda til ånderne I FÆNGSEL" og han tilføjer:

"Denne klausul er gjort eftertrykkeligt fremtrædende, som om det var noget overraskende for vor Herre at gå hen og gøre proklamation til dem: - til dem DER! For ekstra eftertryk er lagt på stedet (eller tilstand). Ordret: "Til de I - FÆNGSEL ånder". Nøjagtig exegese skulle anstrenge sig for at redegøre for dette".

Lad os holde det forbillede for øje, som HelligÅnden gennem Peter fremhæver: opmuntringen og fortrøstningen i at lide og, om nødvendigt, dø for at gøre godt, ligger deri, at Kristus, endskønt (mēn) Han led og døde, hvad angår kødet, så havde Han dog (de) en herlig opstandelse i et åndeligt legeme. Og Han havde mere end det. Han havde også en herliggjort triumf! For Gud (1:21) "oprejste Ham fra de døde og gav Ham Herlighed!" Sandelig, Kristi Triumf var så fuldstændig og proklamationen af den så vidtrækkende, at den endog udstrakte sig "endda til I - FÆNGSEL ånderne".

Spørgsmålet er da: hvem er disse i-fængsel ånder? Svaret herpå finder vi gennem strukturen. En henvisning til leddet f2/ viser os, at emnet er underlæggelsen af bl.a. *engle* som en del af Kristi Triumf. Her er nøglen til ordet "ånder" i f1/; vi ser, at den genstridighed, fra "åndernes" side, der omtales i vers 20, var englenes ulydighed (eller "englenes fald"), der ofte er omtalt andre steder i Skriften. Det er mærkeligt, at ordet pneumatā ("ånder") nogensinde skulle være blevet forstået som om det henviste til *mennesker* i nogen form eller tilstand. Det er ikke brugt således i Skriften, når det står alene uden kvalificerende ord, som i vores tekst. Men Skriftens brug af et ord er selvfølgelig kun et afgørende argument, om den Hellige Skrift betragtes og troes som Guds eget perfekte værk.

I de 385 passager, hvor pneuma anvendes, kan der ikke findes een, der henviser til *mennesket* i nogen form eller tilstand - fortidig, nutidig eller fremtidig - som værende en "ånd" (pneuma). Mennesket er skabt som en "levende sjæl" (psuchēn zōsan); hans legeme er et naturligt legeme (sōma psuchikon) eller et sjæleligt legeme. Efter døden kaldes mennesker stadig for "sjæle" (psuchai, jvf. Åb.6:9, 20:4). Der, hvor pneuma benyttes i tilknytning til mennesker, står ordet netop ikke alene, men er kvalificeret enten ved tilføjelser eller gennem konteksten. 1.Kor. 15:45 er et eksempel herpå: Paulus erklærer, at "der oprejses

1) Følgende emner er proklamerede:

"Omvendelse": Matth.3:1, 4:17. Mark.6:12. Luk.24:47.

"Kongedømmet": Matth.10:7, 24:14. Luk.9:2. Acta 20:35, 28:31.

"Dåb": Mark.1:4. Luk.3:3. Acta 10:37.

"Kristus" eller "Jesus" etc.: Acta 8:5, 9:20, 19:13. 1.Kor.1:23. 2.Kor.1:19, 4:5, 11:4. Fil.1:15. 1.Tim.3:16.

"Opstandelse": 1.Kor.15:12

"Omskærelse": Gal.5:11

"Ordet": 2.Tim.4:2

"Moses": Acta 15:21

Andre definerede emner: Mark.1:7, 5:20, 7:36. Luk.4:18,19, 8:39, 12:3. Rom.2:21, 10:8. Åb.5:2

Underforståede emner: Matth.1:7. Mark.1:45. Luk.8:1. 1.Kor.15:11

Udefinerede emner: Matth.10:27. Mark.1:38,39, 3:1,4 16:20. Luk.4:44. Acta 10:42. Rom.10:14,15 1.Kor.9:27

et *åndeligt legeme*" og henviser som argument for rigtigheden heraf til, at

"Således er der også skrevet....."

og heri finder vi begrundelsen for det vidunderlige faktum, at "den sidste Adam blev til en levendegørende ånd".

Vi ved, Hvem der sidste Adam er. Han viste Sig for Sine disciple efter opstandelsen: "Da forskrækkedes de og betoges af frygt og mente, de så en *ånd* (pneuma). Og Han sagde til dem:

"Hvorfor ere I forfærdede? Og hvorfor opstiger der tvivl i eders hjerter? Ser Mine hænder og Mine fødder, at det er *Mig Selv*; føler på Mig og ser: *Thi en ånd har ikke kød og ben, som I se, at Jeg har*".

Dette var disciplenes første erfaring vedrørende et herliggjort menneskeligt åndeligt legeme (*sōma pneumatikon*). Mennesket bliver ikke - *netop* ikke - levendegjort SOM ånd, men HVAD ANGÅR ånd i et åndeligt legeme, der åbenbart besidder kød og ben samt en række yderligere egenskaber, der er at erkende gennem Skriftens beretning om Kristi færd på jorden efter opstandelsen.

Engle, derimod, er åndelige væsener eller ånder. I Psalme 104:4 er det erklæret (idet vi for øjeblikket ignorerer den danske "oversættelse") om Gud, at Han "gør Sine engle til ånder, Sine tjenere til en flammende ild". Psalme 104:4 er citeret i Hebræerbrevet, hvor der skrives.

"Og alle Guds engle skulle tilbede Ham (den Førstefødte)" (1:6)

Og om englens hedder det: "Han gør Sine engle til ånder og Sine tjenere til ildslue" (1:7)

Hebræerbrevet oversætter det hebraiske ruach med pneumata, hvilket også kan have betydningen "vind" eller "ånde". Men der er tydeligvis tale om ENGLE i Hebræerbrevet, hvilket særdeles klart også fremgår af 1:6, der er et citat fra Moses' sang (5.Mosebog 32:43), som den er oversat i Septuaginta(LXX), hvor der står: "Glæd jer, I Himle, sammen med Ham og lad alle Guds engle tilbede Ham". Endelig og afgørende finder vi straks lidt senere i Hebræerbrevet følgende (1:13-14):

"Men til hvilken af englens sagde Han nogensinde: "Sæt Dig ved Min højre hånd....."

Ere de ikke alle tjenende ånder (pneumata), som udsendes til hjælp for deres skyld, der skulle arve frelse?"

Læseren kan se, at den danske oversættelse bruger ordet "vind" i Ps.104:4 og i Heb.1:7, trods den derved ringe og modstridende fremkomne mening. Grundteksten i Heb.1:7 umuliggør, at citatet fra Ps.104:4 nu kan benyttes direkte, således som det er blevet oversat. Følgelig: I Ps.104:4 gør Gud *vindene* til engle; i 1:7 er det *englens*, der gøres til vinde, hvis vi skal tro vores Bibeloversættelse. Hvem, eller hvad, der skabtes til hvilket, er os uoplyst. Men endelig og helt forstemmende tvinges oversætterne på grund af den klare mening og hele konteksten til at opgive at forblive med oversættelsen "vinde" for pneumata umiddelbart senere i teksten, nemlig i Heb.1:14.

Ordet pneumata (ånder) i sig selv, uden nogen kvalificerende beskrivelse, betegner altid overnaturlige (som vi mennesker ville sige) væsener af en anden orden end mennesket, væsener uden legemligt udstyr af "kød og blod" eller "kød og ben". Hvor der måtte være tvivl, er et definerende ord som regel knyttet til, f.eks. en ond ånd, en uren ånd, en dæmonisk ånd etc. Saddukæerne sagdes (jvf.Acta 23:8) ikke at tro på "nogen engel eller ånd", d.v.s., hverken på engle eller nogle *andre* åndelige væsener (hvilket iøvrigt var en følge af deres manglende tro på opstandelse!). Således som Skriften benytter ordene aggelos (engel, sendebud) og pneuma, betegner "engel" simpelthen deres stilling eller tjeneste, medens ånd udtrykker tilstand eller væsen.

Vi tager således i god overensstemmelse med Skriftens brug af ordet de i 1.Pet.3:19 nænte "ånder" (pneumata) for at være åndelige eller englelige væsener, som på et eller andet tidspunkt og af en eller anden årsag blev anbragt "i fængsel". Den danske oversættelse foretrækker pludselig her at sige "i forvaring", trods det, at første gang ordet phulakē benyttes i Nye Testamente i Matth.5:25, oversættes samme ord (både i 1907 og 1948 udgaverne) utvetydigt med "fængsel". Vi indskyder her den bemærkning, at ofte vil det indhold, HelligÅnden lægger i et ord, være at se udfra, hvorledes ordet benyttes første gang, vi møder det. Sammenhængen og konteksten vil sjældent skuffe den troende, der prøver at forstå Skriften udfra Skriftens *egen brug* af de forskellige ord. Men tilbage til fængslet og ånderne i forvaring i *fængslet*.

Tidspunktet er vi fortalt:—"dengang Guds langmodighed ventede i Noahs dage".

Årsagen er vi også fortalt: de var "genstridige" eller ulydige. Vi skal til andre steder i Skriften, for at få kastet lys over dette. Vi kan sammenligne følgende dele af Skriften:

<u>1.Tim.3:16</u>	<u>1.Pet.3:18-19</u>	<u>2.Pet.2:4-9</u>	<u>Judas 6,7</u>
Kristus - Åbenbaret i kød.	Kristus - Led døden i kød.		
Retfærdiggjort i ånd.	Levendegjort i ånd.		
Set af engle (<u>ōphthē aggelos</u>)	Gik hen og proklamerede for ånderne i fængsel (engle)		
	som (i Noahs dage) var ulydige.	Engle (i Noahs dage) syndede.	Engle (før Sodoma) bevarede ikke deres høj- hed (1), men forlod deres bolig (2).
	(derfor:"i fængsel")	Nedstyrtet i Afgrunden (Tartarus). Overgivet til Mørkets huler.	Forvarede i evige lænker under Mørke,
		Bevogtes til Dom.	til den store Dags Dom.
	Kun "få" omkom ikke, nemlig	Sparede ikke den gamle verden.	
	Noah og syv andre frelste	Noah og syv andre frelste.	
		Sodoma og Gomorra ødelagt.	Sodoma og Gomorra ikke sparet.
		Lot udfriet. Gudfrygtige udfriet nu.	
Prædiken iblandt hedninger.	Mennesker frelses nu.		
Troet i verden. Optagen i Herlighed.	Kristus faren til Himmelen "engle og myndigheder ere Ham underlagte"		

Sammenlign Kol.2:15:

"Efter at have afvæbnet magterne og myndighederne stillede Han dem åbenlyst til skue, da Han førte dem i sejrstog i det"(eller ved det, nemlig *korset*, jvf. kontekst umiddelbart forud).

Ordet "højhed"(1) i Judasbrevet er det græske archē:begyndelse vedrørende tid eller som her: vedrørende værdighed eller position i et hierarki. Ordet bruges både om onde og gode åndelige væsener i de himmelske rangforhold. Ordet "magterne" i Kol.2:15 er oversat fra archas.

Disse engle, der ikke bevarede deres "første-position", forlod "deres egen bolig". "Bolig"(2) er det græske oikēterion - afledt af oikos:"hus" - og forekommer kun to steder i NT: her i Judas 6 og 2.Kor.5:2, hvor det benyttes om vores åndelige genopstandelseslegeme, som vi overklædes med fra Himmelen. Vi får således indtrykket af, at disse faldne engle afklædte sig deres himmelske form, hvorledes den end måtte være.

Disse engles synd er oplyst:"Ligesom Sodoma og Gomorra og de omliggende stæder, der på samme måde som disse vare henfaldne til utugt og gik efter fremmed kød"(Jud.7). Ligeledes omtales englenes fald i 2.Pet.2:2,10 i forbindelse med henvisning til "uterligheder" og dem, "som vandre efter kød, i begær efter besmittelse", jvf. iøvrigt Judas 8. Flere ting indicerer således, at denne synd, som disse engle begik, er netop det i 1.Mosebog 6:2,4 berettede historiske faktum:

"Gudssønnerne fik øje på menneskedøtrenes skønhed, og de tog så mange af dem, som de lystede, til hustruer.....i hine dage, da gudssønnerne gik ind til menneskedøtrene og disse fødte dem børn - men også senere hen i tiden - levede kæmperne på jorden. Det er heltene, hvis ry når tilbage til fortids dage."

Betegnelsen "gudssønner" er i det Gamle Testamente altid brugt om engle (Job 2.1, 38.7; Ps. 29.1; Ps.84.6; Dan.3:25 (i singularis)). Codex A af LXX læser i 1.Mos.6:2 *aggeloi tou theou*: "Guds engle" (og Philo, Josephus, Clemens Alexandrinus, Justinus, Cyprian, Ambrosius, Lactantius og Luther holder samme mening).

Disse engle "gik efter fremmed kød" (Jud.7), hvor det græske ord er *heteros*: "forskellig" (af en anden slags), og ikke *allos*: "noget andet" (af samme slags). Afkommet af forbindelsen mellem engle, der havde "forladt" (*apoleipō*: "forsaget", "deserteret") deres egen "bolig", og menneskedøtre kaldes for *Nephilim*, d.v.s. "de faldne" (fra *naphal*: "at falde") og var, forstår vi, monstrøse giganter, der iøvrigt utvivlsomt danner basis for hele den forskelligartede hedenske mytologi. Dette udbrud af faldne engle var så vidtspredt, at Syndfloden nødvendigvis tjente til at ødelægge disse kæmper. Besmittelsen gennem denne ulydighed overfor Guds indrettede orden var så stor og udbredt, at kun een familie blev fundet uberørt heraf. Om Noah siges det:

"Dette er Noahs slægtsbog (d.v.s. familieafstamning). Noah var en retfærdig, *ustraffelig* mand blandt sine *samtidige*" (1.Mos.6:9)

Ordet "ustraffelig" er oversat fra *tanim*, der betyder bl.a. uden fysisk defekt. Det er ordet benyttet om ofringer uden plet eller lyde. Noah og syv andre fandtes ubesmittede og frelstes gennem vandet, der ødelagde resten af menneskene og *nephilim*. Læseren vil gennemgående kunne erkende, at Satan hele vejen igennem Gamle Testamente desperat den ene gang efter den anden foretager anslag, for om muligt at forhindre, udslutte, ødelægge eller besmitte den linie, hvorigennem kvindens Sæd, der skulle knuse Slangens hoved, ville fremkomme.

Senere, efter Syndfloden, var der tydeligvis endnu et, men mere begrænset udbrud af faldne engle, jvf. 1.Mos.6:4: - "men også senere hen i tiden". Da Abraham var kaldet og det var klart, at kvindens Sæd skulle fremkomme gennem Abraham og at Canaan var det udvalgte land, da besatte fjenden Canaan i forvejen, 1.Mos.12:6: "OG Cananiten var da (allerede) i landet".

Vi møder ordet *nephilim* igen i 4.Mos.13:33. Folket, efter vandringen i ørkenen, blev frygtsomme, da spionerne berettede om kæmperne ("vi forekom både os selv og dem som græshopper"), der var kendte som "Anak sønner" efter en fremtrædende cananit i Moses' dage. Anak er omtalt som "af *nephilim*". De kendtes også under navnet "Repha'im": sønner af Rapha. Ligeledes var de kendte af Moabitterne som "Enim", jvf. 5.Mos.2:11,20. Sammenlign iøvrigt 5.Mos.3:11,13. Josva 12:4, 13.12, 15:8, 17.15, 18:16. 1.Krøn.20:4,6,8.

Det var Israels specielle opgave at udslutte denne korrupte, ikke-menneskelige race af canaanitiske nationer, udsprungne af *nephilim* i et af Satans forsøg på at tilintetgøre både Guds forjættelser til patriarkerne og vedrørende kvindens Sæd, hvilken Israel var udvalgt til at frembringe, når tiden kom dertil. Israel udrettede ved sværdet og Herrens hjælp, hvad Syndfloden gjorde før mere omfattende. Den første store israelske sejr over kæmpeslægten: udsluttelsen af "Og, Konge af Basan", indtager en fremtrædende plads i Israels historie (4.Mos.21. Læs Jos.12 og 13, 15:8, 17:15, 18:16. Ps.136:20). David fuldførte udsluttelsen (1.Krøn.20:4,6,8. Jvf. 2.Sam.21:16,18,20,22). Dette var ikke, fordi Gud var "ond" eller "grusom", som humanister har så travlt med at erklære, når Israels arbejde for Herren med sværdet omtales. Tværtimod var det en barmhjertighedsgerning overfor resten af *menneskeslægten* (Ps.136:20), at kæmperne blev udryddet og Satans daværende anslag mod Guds forjættelse gjordes til intet.

Hvad angik de faldne engle selv - modsat deres afkom - kunne de ikke som deres monstrøse afkom ødelægges på disse måder (vand og sværd), da de var åndelige væsener. De anbragtes derfor "i fængsel", "i evige lænker" i "mørkets huler" eller Tartarus, hvor de forvares til "den store Dags Dom". MEN - og dette er argumentet, på hvilket Peter i sit første brev baserer sin formaning - Kristi Triumf i opstandelsen var så fuldstændig, at "da Han opfor til Det Høje, bortførte Han fanger" (Ef.4:8); så fuldstændig, at (ordret) "havende afvæbnet magterne og myndighederne., stillede Han dem åbenlyst til skue, *triumferende* (*thriambeusas*) over dem i det" (nemlig korset, nævnt vers 14) (Kol.2:15), så fuldstændig, at "engle og myndigheder og kræfter ere Ham underlagte" og proklamationen vedrørende Herrens Triumf nåede til Tartarus: endda til dem DER! - I - FÆNGSEL ånderne.

Hermed har vi i store træk undersøgt både den nære og fjernere kontekst i forbindelse med 1. Pet.3:18,19, hvorfor vi nu er bedre rustet til at se på det i strukturen korresponderende led (H/).

Det vil ses, at (e1/ og (e2/ begge refererer til den helliges eller troendes nye liv og triumf i Kristus. Ligeledes henviser (f1/ og (f2/ begge til forbigangen tid, medens (J1/ og (J2/ har som emne *mennesker*, som også J1/ og J2/ overfor. Det vanskelige sted at forstå er selvfølgelig 1.Pet.4:6, hvor 1907 oversættelsen har følgende:

"Thi derfor blev evangeliet forkyndt også for døde, for at de vel skulle være dømte på menneskers vis i kødet, men leve på Guds vis i Ånden.

Ser vi på grundteksten, er der adskillige ting at bemærke:

1) Ordet "forkyndt" eller "prædiktet" er ikke det, som brugtes vedrørende proklamationen overfor de faldne engle (3:19), men netop euaggelizomai: at evangelisere, at prædike evangeliet, idet ordet evangelium er indeholdt og gjort til verbum. Dette verbum er i teksten benyttet i den 1. aorist, der angiver en forud, indefinit handling; medens "døde" (nekrois) nødvendigvis betegner den nuværende tilstand af dem, overfor hvem evangeliet på et eller andet tidspunkt var blevet prædiktet.

2) Stod ordene nekrois euēggelithē (forkyndt for døde) alene, var der intet til at sige os, om personerne var levende eller døde på det tidspunkt, hvor forkyndelsen fandt sted. Men ordene, der følger efter, lader os ikke i tvivl: formålet med netop denne forkyndelse er præcist angivet endda på den mest eftertrykkelige måde. Vi har ordene "Thi derfor" (eis touto; idet eis iøvrigt altid indeholder en betydning af formål eller henimod et mål. "Desårsag" er muligvis et dækkende dansk udtryk) i den første linie, efterfulgt og forstærket af "for at" (hina) i den anden linie.

"Thi derfor.....for at....."; d.v.s. det var med dette specielle og ene formål, at evangeliet blev prædiktet til dem. Før end vi går ind på dette formål, kan vi se den perfekte balance mellem de to led i verset.

Første led

Andet led

Thi derfor (eis touto).....for at (hina)
 skulle være dømt (krithōsin).....skulle leve (zōsin)
 vel (mēn: "endskønt").....men (de: "dog")
 på menneskers vis (kata anthrōpous).....på Guds vis (kata Theon)
 i (hvad angår) kødet (sarki).....i (hvad angår) ånden (pneumati)

Den tidligere omtalte og fremhævede korrespondence mellem 4:6 og 3:18 er tydelig at se, jvf. iøvrigt strukturen og bemærkningerne vedrørende partiklerne mēn..de i samme forbindelse. Vi kan se sammenhængen således:

4:6

3:18

skulle være dømt (krithōsin).....led døden (thanatōtheis)
 hvad angår kødet (sarki).....hvad angår kødet (sarki)
 leve (zōsin).....levendegjort (zōpoiētheis)
 hvad angår ånden (pneumati).....hvad angår ånden (pneumati)

Vi lærer således, at de "døde" må have været levende dengang evangeliet blev prædiktet til dem, fordi vi er eftertrykkeligt fortalt, at det blev prædiktet med netop følgende formål: at skønt (mēn) de skulle være dømt efter menneskers vilje (kata anthrōpous, d.v.s. af mennesker som dommere, jvf. straks nedenfor) og led døden, hvad angår kødet, skal de dog (de) leve efter Guds vilje (kata Theon): nemlig i genopstandelse og triumf i lighed med Kristus.

Kata anthrōpous: ordet (i akkusativ) styret af kata angiver og karakteriserer den *handling af verbet*, der er forbundet med det, og *ikke* handlingens subjekt. (Sammenlign Rom.8:27, 15:5. 1.Kor.12:8, 15:32. 2.Kor.7:9,10,11, 11:17. Gal.1:11. Ef.2:2. Kol.2:8. 1.Pet.4:14). Her i 4:6 er det *den dømmende handling*, der er angivet og karakteriseret som værende foretaget af *mennesker* som dommere. Kata refererer *ikke* til den dømmende handlingens subjekter. Ligeledes kata Theon: den levendegørende handling er karakteriseret som værende foretaget af Gud. Oversættelse af kata med akkusativ med udtrykket "efter (menneskers; Guds) vilje" er rimeligt dækkende og iøvrigt i overensstemmelse med vores Bibeloversættelse i f.eks. Rom.8:27, hvor både 1907 og 1948 overs. har "efter Guds vilje".

3) Zaō betyder ikke blot "leve", men har betydningen "leve igen", når ordet bruges i forbindelse med omtale af død eller tilsvarende begreber. De fleste henvisninger til brugen af zaō i sådan sammenhæng vedrører opstandelsesliv, naturligt nok, da Skriften kun omtaler få eksempler på at leve igen udenfor opstandelsen (f.eks. Lazarus) og disse eksempler iøvrigt alle demonstrerer Kristi levendegørende magt ved og i opstandelse og således typificerer den troendes opstandelse. Således kan vi sige, at zaō, i nævnte sammenhæng, betegner - i type eller realitet - at leve *igen* i opstandelse, jvf. Matth.9:18. Acta 9:41. Mark.16 11. Luk.24:5,23. Johs.11:25,26. Acta 1:3, 25:19. Rom.6:10, 14:9. 2.Kor.13:4. Åb.1:18, 2:8, 13:14, 20:4,5.

Vi er nu i stand til at se, at evangeliet ikke blev prædiktet *for at* tilhørerne skulle være dømt, men *for at*, SKØNT MENNESKER MÅTTE DØMME DEM I KØDET, de skulle blive levendegjort af Gud i ånden (genopstandelsesliv) og leve igen, om de troede det evangelium, der blev prædiktet til dem. Dette er styrken bagved og kontrasten ved partiklerne mēn..de, som vi tidligere har været inde på.

Ser vi nu på 4:6 igen, fremkommer følgende forståelse:

"Thi derfor blev evangeliet forkyndt (dengang) også for (dem, som nu er) døde (men som levede dengang),

FOR AT (skønt de skulle være dømt i kødet efter menneskers vilje) de DOG skulle leve igen i ånd (-elig legemesgørelse i genopstandelsen) efter Guds vilje".

Og derfor forkyndes også idag evangeliet om Jesus Kristus, for at overbevise til frelse og evigt liv gennem troen på Ham, Der bar verdens synd; således vil det være også en tid endnu, at selvom mennesker måtte forfølge og dømme den troende, så kan han kun påføres lidelse og dø i kødet - thi det er efter Guds vilje og ikke menneskers vilje, at vi gennem tro erhverver vished om vores levendegørelse i ånd i opstandelsen i og ved vort Forbillede og Håb:Herren Kristus Selv.

Ovenstående må tale for sig selv. Vor gennemgang af visse strukturerings-fænomener og den derved opnåede hjælp i tekstforståelsen er forsøgt illustreret ved at se på Peters første brev. Læseren må selv bedømme, om de sammenhænge, der er vist, indicerer Guds-værk eller menneske-værk i denne epistel, skrevet af en "ulærd....lægmand".
